

gítségével. Két harang talált benne ott-honra. Ma egyike Erdély legszebb haranglábaiknak.

A mester a kis- és a nagykendi református templomok építésénél is dolgozott. Ez utóbbi 1788–1791 között épült. Csók János készítette a templom tetőzetét, kazettás mennyezetét, a karzatot, a padokat, megújította a szószék-koronát, ő faragta a templomajtókat is. A munkáit díszítő motívumokat később sok bútorfaragó és -festő asztalosmester utánozta. A környékbeli sírkőfaragók is ihletet merítettek munkáiból. Nagykenden az általa faragott templomi sárkánypár vált a falu faragott kiskapuinak jellegzetes mintájává.⁹

Feltételezzük, hogy a nyárádszeredai református templom fából készült haranglábát is Csók János építette 1794-ben, de nevét tévesen Józsefnek írták vagy olvasták. A szeredai harangláb csúcsán óra működött, melyet Magyarai Sándor helybéli kovács készített.¹⁰ Sajnos ma már nem csodálhatjuk meg, mert a XIX. században lebontották.

1795-ben szülőfalujában is megbízást kapott a mester. Nagy Sándor jómódú csíkfalvi földesúr kérésére egy haranglábát épített a helyi egyház részére. Száz év múlva, 1895-ben a haranglábát fahengerekre helyezték, majd arra a helyre vitték, hol ma is látható. A kis faépitményt 1976-ban újraszindelyezték, 1978-ban kiemelték a földből és betonból öntött alapra helyezték. A közelmúltban újradesz-kázták.¹¹

Még ugyanabban az évben, mikor a kis csíkfalvi haranglábát építette, egy nagyobb lélegzetű munka elvégzésére kérték fel Csók Jánost. 1795-ben a kecseti református templom melletti fatorony építésébe kezdett. A torony ereszgerendájára vésett szövegből megtudjuk, hogy a mester valamilyen balesetet szenvedhetett, így munkáját nem tudta befejezni:

„EZ FA TORNYOT ÉPÍTÖTTE CSIKFALVI CSOK JÁNOS A LÉCZÉZÉSIG EGY SZEME S EGY KEZE LÉVÉN. A PLÉHEZÉST, ZSINDELYEZÉST, DECKÁZÁST TARCSFALVI SYLVESZTER GYÖRGY VÉGEZTE A KECSETI REFORMÁTUS ECCLEZIÁNAK. BENCZÉDI GYÖRGY CURATOR,

A nagyernyei templom 1935-ben

FELESEGE BAKK ERZSÉBET, EGYHÁZFIAK: SZÁSZ GERGELY ÉS PÁL JÁNOS FORGOLÓDÁSOKBAN. IN ANNO 1795.” A falu melletti dombon épült sokszögzáródású szentélyű templom mellé készült a remekmű. Építéskor csak fából készült szegeket használt a mester. Ma a torony építészeti emlék, Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében műemlékként szerepel.¹² Dr. Balogh Ilona néprajzkutató a következőképpen vélekedik a kecseti haranglábáról és általában az udvarhelyszéki fatornyokról: „Az udvarhelyszéki fatornyok felépítésükben nagyjából a marosszékiekhez hasonlóak. Megvan a régebbi típus a kettéosztott tornáccal (Küsmöd) vagy kettős árkádokkal (Kecsetkisfalud), és az újabb kőtoronyszerű, zárt tömegű (Nagykede), de valamennyinek, eltérően a marosszékiek szélesebb megjelenésétől, megnyújtott, nyurga arányai vannak. Ismét a magassági kiterjedés, a toronytörzs és a sisak kapnak jelentőséget, az alsó tetőzet, az eresz összehúzódnak. Ezek a sajátosságok megkapó és lendületes formában nyilvánulnak meg a kecsetkisfaludi sudár toronyon, melynek feltűnően egységes stílusa, kiegyensúlyozott formái, a hasonló törekvéseknek művészi megvalósítását jelentik.”¹³

Valószínűnek tartjuk, hogy a kecseti fatorony megépítése után már nem vállalt nagyobb munkákat a mester. Összegzésképpen pedig megállá-

píthatjuk, hogy csíkfalvi Csók János korának egyik legtehetségesebb ács- és asztalosmesterei közé tartozott. Fennmaradt munkái ma is Erdély látványosságainak sorát szaporítják, Maros- és Udvarhelyszék faépítészetének részét képezik, értékét növelik.

**Nemes Gyula
Nagyernye**

1. Simó Attila: *Nyárádszentmárton lelkipásztorai*. Közzétési: Demeter József. In: *Magyar Egyháztörténeti Vázlatok*, 5 (1993) 1-2. sz. 35–78.

2. Lángi József – Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések*. II. kötet. Bp., 2004. 95.

3. A nagyernyei református parókia levéltára. Számadási jegyzőkönyvek (1742–1885).

„1780 die 14 Juni Tsok Jánosnak az Asztalosnak deszkára adtam 7 Frt., Ugyan neki Tronf pénzt 10 Frt.; 1782 die 12 Mai két Deszkás Tutajért fizettem 30 Ft 60 dr-t, Ezekért Szász Régentől fogva vámot 18 dr-t, Ezen Tutajokat le-hozokra számolt pálinkáért 12 dr-t, A mesteremberre és magamra mikor Tutaj vásárolni voltunk költöttem 46 dr-t; 22 Juni Csók Jánosnak adtam 14 Ft-t.”

4. Nagy Lajos – Nemes Gyula: *Nagyernye*. Sepsiszentgyörgy, 2007. 125.

5. A nagyernyei református parókia levéltára. Számadási jegyzőkönyvek (1742–1885).

6. www.siklod.hu (2009.07.02)

7. Dávid László: *A középkori Udvarhelyszék művészeti emlékei*. Bukarest, 1981. 253–256.

8. Balogh Ilona: *Magyar fatornyok*. Bp., 1935. 61.

9. Péterfy László: *Marosszék régi sírkövei*. Marosvásárhely, 2005. 54–56.

10. Balogh Ilona: i. m. 171.

11. www.rabakecol.hu (2009.07.02. Testvéreköszögek rész.)

12. Dávid László: i. m. 178-179.

13. Balogh Ilona: i. m. 60.

